

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

INFORMACJA

**Z KONTROLI PRAWIDŁOWOŚCI WPROWADZANIA DO OBROTU I
OZNAKOWANIA PŁYNÓW DO SPRYSKIWACZY SZYB
SAMOCHODOWYCH, AKUMULATORÓW SAMOCHODOWYCH,
OPON ORAZ CZĘŚCI I PRZEDMIOTÓW WYPOSAŻENIA
PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI HOMOLOGACJI**

Warszawa, grudzień 2014

Informacja z kontroli prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych, akumulatorów, samochodowych, opon oraz części i przedmiotów wyposażenia podlegających obowiązkowi homologacji.

I. WSTĘP

Inspekcja Handlowa jest wyspecjalizowanym organem kontroli powołanym do ochrony interesów i praw konsumentów oraz interesów gospodarczych państwa. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1, 1c, 1e, 2b) ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148 z późn. zm.) do zadań Inspekcji Handlowej należy m.in. kontrola:

- prawidłowości oznakowania akumulatorów samochodowych oraz wywiązywania się z obowiązków przez sprzedawców detalicznych oraz hurtowych w zakresie sprzedaży ww. wyrobów¹,
- prawidłowości oznakowania płynów i koncentratów do spryskiwaczy szyb samochodowych oraz badania laboratoryjne zawartości metanolu w tych substancjach chemicznych przeznaczonych dla konsumentów²,
- prawidłowości wprowadzania do obrotu pojazdów, przedmiotów wyposażenia lub części przeznaczonych dla konsumentów w zakresie uzyskania przez producenta potwierdzenia spełnienia wymagań technicznych, tj. świadectwa homologacji³,
- prawidłowości etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów oraz spełniania obowiązków przez dostawców opon, dystrybutorów opon, dostawców i dystrybutorów pojazdów.

W ramach kontroli planowych przeprowadzono na terenie całego kraju kontrole:

- prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi (całoroczna w 2014 r.),
- prawidłowości etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1222/2009 z 25 listopada 2009 r. w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów (Dz. U. UE. L. z 2009 r. Nr 342, s.46) (w III kwartale 2014 r.),
- badania laboratoryjne zimowych płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych w zakresie zawartości metanolu w ramach kontroli substancji chemicznych, ich mieszanin, wyrobów i detergentów przeznaczonych dla konsumentów, w zakresie określonym przepisach art. 29 pkt 3, art. 26 ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (w IV kwartale 2013 r. i I kwartale 2014 r.),
- prawidłowości wprowadzania do obrotu przedmiotów wyposażenia lub części przeznaczonych dla konsumentów podlegających obowiązkowi uzyskania potwierdzenia spełnienia wymagań technicznych o których mowa w art. 70c ustawy Prawo o ruchu drogowym, tj. posiadania świadectwa homologacji (prowadzona jest w IV kwartale br.).

¹ art. 8, art. 9, art. 10 ust. 1, art. 11, art. 31 ust. 3, art. 48-50, art. 53 oraz art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. Nr 79, poz. 666 z późn. zm.)

² art. 29 pkt 3, art. 26 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322 z późn. zm.) oraz art 11 rozporządzenia (WE) Nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów (Dz. U. UE L z 2004 r., Nr 104, str. 1)

³ art. 70d ust.1 i 6 oraz 70g ust. 1 i 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.)

W powyższym zakresie ogółem skontrolowano 176 przedsiębiorców, a różnego rodzaju nieprawidłowości stwierdzono u 45 z nich (25,6 proc. skontrolowanych)⁴.

Kontrolą objęto 936 partii wyrobów, z czego zakwestionowano łącznie 78 partii skontrolowanych wyrobów, tj. 8,3 proc. wszystkich skontrolowanych.

II. USTALENIA KONTROLI

1. Kontrola prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi

Głównym celem kontroli było przeprowadzenie oceny, w jakim stopniu przedsiębiorcy wywiązują się z obowiązków wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach.

Kontrolą objęto przedsiębiorców będących w rozumieniu ustawy o bateriach i akumulatorach :

- sprzedawcami detalicznymi – tj. przedsiębiorcami, którzy w ramach wykonywanej działalności gospodarczej udostępniają odpłatnie lub nieodpłatnie akumulatory, w celu używania przez użytkowników końcowych, w tym także, jako przynależność albo część składową urządzenia lub dodatek do innych produktów (art. 6 pkt 14 ww. ustawy);
- sprzedawcami hurtowymi – tj. przedsiębiorcami, którzy w ramach wykonywanej działalności gospodarczej udostępniali odpłatnie lub nieodpłatnie akumulatory, w celu ich dalszego odpłatnego lub nieodpłatnego udostępniania, w tym także jako przynależność albo część składową urządzenia lub dodatek do innych produktów (art. 6 pkt 15 ww. ustawy);
- sprzedawcami hurtowymi i detalicznymi oferującymi sprzęt elektryczny lub elektroniczny w całości albo w części zasilany akumulatorami lub przystosowany do tego rodzaju zasilania.

Ogółem skontrolowano 71 przedsiębiorców, a różnego rodzaju nieprawidłowości stwierdzono u 27 z nich (38 proc. skontrolowanych).

Kontrolą objęto akumulatory samochodowe w rozumieniu przepisów art. 6 pkt 4 ww. ustawy, tj. akumulatory, które są używane do rozruszników, oświetlenia lub inicjowania zapłonu w pojazdach.

Sprawdzano 313 partii akumulatorów samochodowych, z czego zakwestionowano łącznie 28 partii skontrolowanych wyrobów, tj. 8,9 proc. wszystkich skontrolowanych.

W toku kontroli sprawdzano:

- 1) Prawidłowość oznakowania oferowanych do sprzedaży akumulatorów samochodowych**
 - a) Zgodnie z przepisami wprowadzane do obrotu akumulatory samochodowe, powinny być w sposób widoczny, czytelny i trwały, oznakowane symbolem selektywnego zbierania.

⁴ W przypadku płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych dane dotyczą IV kwartału 2013 r. Ponadto należy podkreślić, że przedmiotowa informacja nie zawiera wyników trwającej kontroli w zakresie homologacji.

W toku kontroli nie stwierdzono akumulatorów bez takiego oznakowania.

- b) Stosownie do regulacji prawnych do akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych powinny być dołączone informacje o warunkach i trybie ich zwrotu oraz o zorganizowanych dla nich punktach zbierania.

W powyższym zakresie zakwestionowano 13 partii wyrobów – 11 partii z uwagi na brak informacji o warunkach i trybie ich zwrotu lub informacji o zorganizowanych punktach zbierania oraz 2 partie, do których wprowadzający dołączył niewłaściwą informację o sposobie potwierdzania i zwrotu opłaty depozytowej, tj. że niniejsze potwierdzenie następuje na fakturze VAT lub paragonie fiskalnym zamiast na dokumencie potwierdzającym pobranie i zwrot opłaty depozytowej.

Do przedsiębiorców wprowadzających do obrotu kwestionowane akumulatory skierowano wystąpienia pokontrolne z wnioskami o usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Z nadesłanych odpowiedzi wynika, że w większości przedsiębiorcy podjęli działania naprawcze.

Wobec jednego przedsiębiorcy, w związku z ujawnieniem popełnienia wykroczenia, z uwagi na niewskazanie konsumentom informacji o zorganizowanych punktach zbierania, toczy się postępowanie wyjaśniające celem skierowania wniosku o ukaranie do sądu rejonowego. Ponadto o powyższych nieprawidłowościach poinformowano odpowiednie Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska oraz Urzędy Marszałkowskie.

- c) Zgodnie z normami prawnymi wprowadzane do obrotu po 31 maja 2012 r. akumulatory samochodowe powinny być zaopatrzone w informację o ich pojemności, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1103/2010 z dnia 29 listopada 2010 r. ustalającym, na mocy dyrektywy 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, przepisy dotyczące znakowania baterii i akumulatorów przenośnych, wtórnych (ładowalnych) oraz samochodowych informacjami o ich pojemności (Dz. Urz. WE L 313 z 30.11. 2010, str. 3-7).

W toku kontroli nie stwierdzono niewłaściwie oznakowanych akumulatorów w tym zakresie.

2) Prawidłowość wykonywania działalności

Sprzedawcy detaliczni

Zgodnie z ustawą⁵, sprzedawca detaliczny akumulatorów przenośnych, którego powierzchnia sklepu przekracza 25 m² ma obowiązek:

- przyjmowania selektywnie zebranych zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego przez udostępnienie pojemnika na zużyte baterie przenośne i zużyte akumulatory przenośne, bez żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;
- przekazywania zebranych zużytych akumulatorów, sprzedawcy hurtowemu lub zbierającemu zużyte akumulatory.

⁵ Zgodnie z art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.) jako powierzchnię sprzedaży rozumie się tę część ogólnodostępnej powierzchni obiektu handlowego stanowiącego całość techniczno-użytkową, przeznaczonego do sprzedaży detalicznej, w której odbywa się bezpośrednia sprzedaż towarów (bez wliczania do niej powierzchni usług i gastronomii oraz powierzchni pomocniczej, do której zalicza się powierzchnie magazynów, biur, komunikacji, ekspozycji wystawowej itp.).

W powyższym zakresie skontrolowano ogółem 43 sprzedawców detalicznych, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Ponadto wszyscy skontrolowani przedsiębiorcy zgodnie z normami przyjmowali od użytkowników końcowych zużyte akumulatory samochodowe kwasowo-ołowiowe.

Natomiast w widocznym miejscu w punkcie sprzedaży nie umieściło informacji o:

- warunkach i trybie zwrotu zużytych akumulatorów, o których mowa przepisach, oraz możliwości zwrotu pobranej opłaty depozytowej w punkcie sprzedaży – 6 przedsiębiorców,
- punktach zbierania zużytych akumulatorów, zorganizowanych przez wprowadzającego baterie lub akumulatory – 10 przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy w toku kontroli podjęli dobrowolne działania zmierzające do usunięcia nieprawidłowości poprzez uwidocznienie wymaganych informacji. Do sądu rejonowego zostały skierowane cztery wnioski o ukaranie osób odpowiedzialnych za wykroczenia, dotyczące nieumieszczenia informacji o punktach zbierania zużytych akumulatorów, zorganizowanych przez wprowadzającego akumulatory, którego akumulatory sprzedaje kontrolowany przedsiębiorca, a wobec sześciu przedsiębiorców inspektorzy zastosowali pouczenie zgodnie z art. 41 Kw. Ponadto przekazano informacje do odpowiednich Urzędów Marszałkowskich.

Zgodnie z ustawą, w przypadku, gdy przy sprzedaży akumulatorów kupujący nie przekazuje zużytych akumulatorów, sprzedawcy detaliczni zobowiązani są do pobierania od kupującego opłaty depozytowej. Dwóch spośród skontrolowanych przedsiębiorców nie pobierało opłaty depozytowej, co stanowi wykroczenie z ustawy o bateriach i akumulatorach. W związku z tym wobec jednego z przedsiębiorców zastosowano pouczenie zgodnie z art. 41 Kw., odstępując od kierowania wniosku o ukaranie do sądu rejonowego, a wobec drugiego prowadzone jest postępowanie wyjaśniające.

Ponadto, dwóch ze skontrolowanych przedsiębiorców nie wydawało dokumentów potwierdzających pobranie oraz zwrot opłaty depozytowej według wzoru dokumentu określonego w przepisach. W związku z czym zostały skierowane wnioski o ukaranie do sądu rejonowego osoby odpowiedzialnej za wykroczenie.

Sprzedawcy hurtowi

Zgodnie z art. 49 ustawy o bateriach i akumulatorach, sprzedawca hurtowy akumulatorów przenośnych ma obowiązek:

- przyjmowania zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego oraz od sprzedawcy detalicznego, któremu przekazał baterie przenośne lub akumulatory przenośne, bez żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;
- przekazywania zużytych akumulatorów zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.

W powyższym zakresie skontrolowano ogółem 13 sprzedawców hurtowych nie stwierdzając nieprawidłowości.

3) Prawidłowość udzielania gwarancji

Podczas kontroli 71 przedsiębiorców oferujących akumulatory samochodowe z gwarancją producenta sprawdzano, czy wydawane karty gwarancyjne spełniały wymogi norm prawnych. Ustalono, że wszystkie wydawane karty gwarancyjne zostały sformułowane w sposób jasny, zrozumiały dla konsumentów, zostały sporządzone w języku polskim, a ich udzielenie kupującemu następowało bezpłatnie. Ponadto wszystkie zawierały dane dotyczące wyrobu zgodne z oznaczeniem na produkcie oraz czas trwania gwarancji. Natomiast w 4 przypadkach karty gwarancyjne wprowadzały konsumenta w błąd co do obowiązujących przepisów w zakresie opłaty depozytowej.

W 17 dokumentach gwarancyjnych brakowało natomiast informacji wymaganych na podstawie przepisów, tj:

- obowiązków gwaranta lub uprawnień kupującego – 10 kart gwarancyjnych,
- nazwy i adresu gwaranta lub jego przedstawiciela w Rzeczypospolitej Polskiej – 3 karty gwarancyjne,
- zasięgu terytorialnym ochrony gwarancyjnej – 4 karty gwarancyjne,
- stwierdzenia, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową, – 12 kart gwarancyjnych.

W związku z powyższym, do gwarantów skierowano wystąpienia pokontrolne z wnioskami o dostosowanie treści kart gwarancyjnych do wymogów ustawy lub kontrolowani przedsiębiorcy zobowiązali się do podjęcia dobrowolnych działań u producenta w celu uzupełnienia treści dokumentów gwarancyjnych o brakujące informacje.

2. Kontrola prawidłowości oznakowania zimowych płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych

W IV kwartale 2013 r. i I kwartale 2014 r. przeprowadzono kontrolę płynów i koncentratów do spryskiwaczy szyb samochodowych w ramach kontroli substancji i mieszanin niebezpiecznych i detergentów. W trakcie nich sprawdzano przestrzeganie przez przedsiębiorców obowiązujących przepisów dotyczących oznakowania opakowań jednostkowych, znajdujących się w obrocie hurtowym i detalicznym oraz zlecono badania laboratoryjne produktów.

Skontrolowano ogólnie 93 przedsiębiorców oferujących m.in. płyny do spryskiwaczy szyb samochodowych. Różnego rodzaju nieprawidłowości stwierdzono u 37 z nich, co stanowiło 40 proc. Ogólna liczba partii płynów i koncentratów do spryskiwaczy szyb samochodowych skontrolowanych przez inspektorów reprezentujących wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej wyniosła 80, w tym: 71 zimowych płynów do spryskiwaczy samochodowych, 8 zimowych koncentratów do spryskiwaczy oraz 1 letni płyn do spryskiwaczy samochodowych.

W toku kontroli zakwestionowano 10 partii produktów tj.: 7 partii zimowych płynów do spryskiwaczy samochodowych, 2 partie zimowych koncentratów do spryskiwaczy samochodowych oraz 1 partię letniego płynu do spryskiwaczy samochodowych.

Obecnie inspektorzy Inspekcji Handlowej prowadzą kontrole, której wyniki będą znane w I kwartale 2015 roku.

W toku kontroli sprawdzono:

1) Prawidłowość oznakowania mieszanin oraz ich opakowań zgodnie z wymaganiami:

- a) **ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach** – podczas tych kontroli sprawdzano, czy wszystkie opakowania jednostkowe badanych płynów i koncentratów do spryskiwaczy szyb samochodowych były oznakowane w języku polskim i zawierały m.in. nazwę umożliwiającą jednoznaczną identyfikację mieszaniny niebezpiecznej, nazwę, adres siedziby i numer telefonu przedsiębiorcy wprowadzającego mieszaninę do obrotu, znaki ostrzegawcze i napisy określające ich znaczenie, zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia (zwroty R) oraz zwroty bezpiecznego stosowania (zwroty S), ilość nominalną danej mieszaniny w opakowaniu, oraz nazwy substancji niebezpiecznych.

Inspektorzy Inspekcji Handlowej sprawdzali ponadto, czy oznakowanie opakowań jednostkowych badanych płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych sporządzone były z zachowaniem odpowiednich wymiarów oraz proporcji, czy kształt lub dekoracja graficzna, nie przyciągała uwagi i ciekawości dzieci lub czy nie wprowadzała konsumentów w błąd. Ponadto sprawdzano, czy opakowania jednostkowe nie posiadały wyglądu i oznaczenia stosowanego dla środków spożywczych, pasz, leków bądź kosmetyków oraz, czy kolory i wygląd opakowań były dobrane tak, że znak ostrzegawczy wyróżniał się od tła oznakowania i był dobrze widoczny.

Nieprawidłowości w IV kwartale 2013 r. stwierdzono w przypadku 3 partii wyrobów. W tym:

- 1 partia nie posiadała nazwy siedziby, a w przypadku osoby fizycznej imienia i nazwiska oraz adresu osoby wprowadzającej substancje lub mieszaninę do obrotu,
- 2 partie nie posiadały numeru telefonu przedsiębiorcy.

- b) **rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin oraz niektórych mieszanin** zgodnie z którym oceniano prawidłowość oznakowania mieszanin niebezpiecznych.

W ww. zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

- c) **rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin**

Badając powyższe zagadnienie ustalono, czy objęte oceną płyny do spryskiwaczy szyb samochodowych sklasyfikowane były na podstawie ich właściwości fizykochemicznych, toksyczności, analizy skutków specyficznych dla zdrowia człowieka, analizy skutków oddziaływania na środowisko i zawartości niebezpiecznych składników, stężenia substancji niebezpiecznych w mieszaninie. Ponadto sprawdzano, czy zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia i symbole zostały przypisane odpowiednio, zgodnie z zakwalifikowaną kategorią. Na podstawie oznaczeń umieszczanych na opakowaniach mieszanin chemicznych sprawdzano czy w sposób czytelny i zrozumiały dla konsumenta podana była przynależność danego produktu do określonej kategorii zagrożeń a także, czy w oznakowaniu mieszanin zamieszczone były znaki ostrzegawcze wraz ze słownym wyjaśnieniem znaczenia znaku oraz czy mieszaninom należącym do określonych kategorii przypisane były odpowiednie symbole. W ww. zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2) Badania laboratoryjne zimowych płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych.

W zależności od okresu wykonywania badań laboratoryjnych sprawdzano:

- a) W IV kwartale 2013 r. nie było zakazu sprzedawania konsumentom płynów i koncentratów do spryskiwaczy szyb samochodowych zawierających metanol w dowolnym stężeniu. Jednakże te zawierające powyżej 3 proc. metanolu wagowo musiały być wyposażone w zamknięcia utrudniające otwarcie przez dzieci i wyczuwalne dotykiem ostrzeżenie o niebezpieczeństwie. Do badań laboratoryjnych w zakresie stężenia metanolu pobrano 30 produkty, w tym 24 zimowe płyny do spryskiwaczy samochodowych, 6 koncentratów zimowych płynów do spryskiwaczy samochodowych. W tym zakresie nie zakwestionowano ani jednego produktu.
- b) W trakcie kontroli odbywającej się w I kwartale 2014 r. obowiązywały przepisy rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych lub stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz. U z 2014 r. poz. 769). Zgodnie z nim zakazuje się wprowadzania do obrotu dla konsumentów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej substancji zawierających metanol w stężeniach większych niż 3 proc. wagowych. Tym samym w obrocie konsumenckim nie mogą znajdować się płyny do spryskiwaczy szyb samochodowych, które zawierają powyżej 3 proc. metanolu wagowo. Przeprowadzone badania laboratoryjne dotyczyły 12 partii zimowych płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych, z czego zakwestionowano 3 z nich ze względu na przekroczoną zawartość metanolu. O wynikach badań inspektorzy wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej informowali przedsiębiorców, a także właściwe stacje sanitarno-epidemiologiczne. W jednym przypadku o podejrzeniu popełnienia przestępstwa powiadomiono prokuraturę.

3. Kontrola prawidłowości etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów

Kontrole prawidłowości etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów określonych w unijnym rozporządzeniu Nr 1222/2009 w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów prowadziły wszystkie wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej. Założeniem rozporządzenia jest zwiększenie bezpieczeństwa oraz efektywności ekonomicznej i środowiskowej poprzez promowanie opon pozwalających na obniżenie zużycia paliwa, które są bezpieczne i charakteryzują się niskim poziomem hałasu. Uwidacznianie etykiety na oponach w punkcie ich sprzedaży, jak również w technicznych materiałach promocyjnych, powinno sprawić, że dystrybutorzy oraz konsumenci, w momencie i w miejscu podejmowania decyzji o zakupie otrzymają najważniejsze informacje na temat podstawowych parametrów, które umożliwią dokonanie świadomego wyboru opon.

Celem kontroli było dokonanie oceny prawidłowości oznakowania opon zgodnie z rozporządzeniem Nr 1222/2009, które określa obowiązki dla dostawców (producentów lub importerów) oraz dystrybutorów opon i pojazdów w zakresie oznakowania opon i obowiązuje od 1 listopada 2012 r. dla wyrobów wyprodukowanych, co do zasady, po 1 lipca 2012 r.

Działania kontrolne miały takie na celu mobilizowanie przedsiębiorców do zapewnienia pożądanego przez konsumentów poziomu informacji zagwarantowanego przez określone przepisy prawa.

Inspekcja Handlowa w toku kontroli sprawdzała czy przedsiębiorcy wywiązywali się z obowiązków nałożonych na dostawców (producentów lub importerów) oraz dystrybutorów opon i pojazdów, a odnoszących się do etykietowania opon.

Kontrolą objęto 60 przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży opon oraz pojazdów, w tym 2 dostawców opon (importerów), 55 dystrybutorów opon oraz 3 dostawców i dystrybutorów pojazdów, w których mogą zostać zamontowane opony wybrane przez konsumentów. Ocenie poddano 282 partie oferowanych do sprzedaży opon, kwestionując 5 partii u dwóch przedsiębiorców (1 importera i 1 dystrybutora opon).

Wyniki kontroli u poszczególnych podmiotów biorących udział w obrocie oponami omówiono poniżej.

1. Dostawcy opon

Inspektorzy dokonujący kontroli sprawdzali czy dostawcy opon (producenci/upoważnieni przedstawiciele lub importerzy), zapewnili, aby dostarczane dystrybutorom czy konsumentom opony posiadały naklejkę na bieżniku opony lub drukowaną etykietę w odniesieniu do każdej partii. Na naklejce lub etykiecie powinna być umieszczona informacja o klasie efektywności paliwowej, klasie i wartości pomiarowej zewnętrznego hałasu toczenia, jak również klasie przyczepności na mokrej nawierzchni. Powyższe informacje powinny również zostać umieszczone przez dostawców w technicznych materiałach promocyjnych, w tym na stronach internetowych. Dostawcy opon mają również obowiązek przechowywać przez 5 lat po udostępnieniu na rynku ostatniej opony danego typu dokumentacji technicznej, której Inspekcja Handlowa może zażądać w celu zweryfikowania, czy informacje przekazywane konsumentom na naklejkach, etykietach czy wydawanych rachunkach są poprawne i zgodne z otrzymaną dokumentacją.

W wyniku kontroli przeprowadzonej u jednego z importerów w przypadku 4 partii opon stwierdzono, że nie posiadały one naklejek na bieżniku zawierających informacji wskazujących na klasę efektywności paliwowej, klasę przyczepności na mokrej nawierzchni oraz klasę i wartość pomiarową zewnętrznego hałasu toczenia. Stwierdzono natomiast, że przy sprzedaży opon dystrybutorom lub użytkownikom końcowym dostarczane były etykiety wymagane na podstawie przepisów art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1222/2009. Wykonane one jednak były w kolorze czarno- białym, co jest niezgodne z wymaganiami pkt 1.4 załącznika II wyżej wymienionego rozporządzenia i w takiej formie były przekazywane dalszym odbiorcom opon.

Jeszcze w toku kontroli przedsiębiorca zadeklarował wydrukowanie nowych etykiet, na potwierdzenie, czego przedstawił inspektorom część wydrukowanych etykiet zgodnych z ww. rozporządzeniem.

Ponadto ustalono, że powyższy przedsiębiorca wbrew wymaganiom rozporządzenia nie określał na swojej stronie internetowej (na której oferował i prowadził sprzedaż opon przez Internet wyłącznie dla podmiotów gospodarczych), informacji w zakresie klasy efektywności

paliwowej, klasy i wartości pomiarowej zewnętrznego hałasu toczenia oraz, w stosownych przypadkach, klasy przyczepności na mokrej nawierzchni opon.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie zostały wyeliminowane po zakończeniu kontroli.

2. Dystrybutorzy opon

W przypadku dystrybutorów, oferujących opony bezpośrednio konsumentom, inspektorzy Inspekcji Handlowej sprawdzali czy opony umieszczone w punktach sprzedaży zostały opatrzone naklejką umieszczoną przez dostawców lub uwidoczniono etykiety w bezpośredniej ich bliskości, tak aby konsument mógł się z nimi zapoznać przed zakupem, porównać parametry poszczególnych opon i wybrać najbardziej dla siebie odpowiednią. Natomiast w przypadku, gdy opony nie były uwidocznione w miejscu sprzedaży, (np. w sklepach internetowych lub w miejscach, gdzie konsument nie mógł sam zobaczyć produktów, bo znajdowały się one na zapleczu), sprawdzano czy dystrybutorzy udzielali informacji o ww. parametrach opon na stronach internetowych czy w udostępnionych konsumentowi przed zakupem katalogach lub broszurach. Ponadto dystrybutorzy mają obowiązek podawać klasę efektywności paliwowej, wartość pomiarową zewnętrznego hałasu toczenia oraz, w stosownych przypadkach, klasę przyczepności na mokrej nawierzchni na rachunkach wystawianych użytkownikowi końcowemu przy zakupie opon lub wraz z tym rachunkiem.

W toku kontroli u dystrybutorów opon tylko w przypadku 1 partii stwierdzono, że nie zostały one oznakowane w żaden z prawnie dopuszczalnych sposobów, a mianowicie ani nie opatrzone ich naklejką zawierającą wymagane prawem informacje, ani nie uwidoczniono w bezpośredniej bliskości opon etykiet, o których mowa w przepisach.

W związku z powyższym inspektorzy zażądali od kontrolowanego przedsiębiorcy niezwłocznego usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości, poprzez uwidocznienie brakujących informacji. W toku kontroli przedsiębiorca uwidoczniał etykietę w punkcie sprzedaży, w bezpośredniej bliskości opony.

Pozostali skontrolowani przedsiębiorcy będący dystrybutorami opon podawali klasę efektywności paliwowej, wartość pomiarową zewnętrznego hałasu toczenia oraz klasę przyczepności na mokrej nawierzchni zgodnie z przepisami bezpośrednio na paragonach lub fakturach wystawianych użytkownikom końcowym przy zakupie opon lub w formie załącznika do dokumentów sprzedaży.

3. Dostawcy i dystrybutorzy pojazdów

Również u dostawców i dystrybutorów pojazdów, którzy umożliwiają zamontowanie wybranych przez konsumenta opon, sprawdzano czy są przekazywane informacje na temat każdej z oferowanych opon, w zakresie klasy efektywności paliwowej, klasy przyczepności na mokrej nawierzchni oraz klasy i wartości pomiarowej zewnętrznego hałasu toczenia, jeszcze przed wyborem konkretnej opony. Powyższe informacje powinny zostać zawarte, co najmniej w technicznych materiałach promocyjnych (np. technicznych instrukcjach, broszurach, ulotkach i katalogach drukowanych, elektronicznych czy on-line), a także na stronach internetowych.

Inspektorzy dokonujący kontroli u dostawców i dystrybutorów pojazdów nie mieli zastrzeżeń do informacji przekazywanych nabywcom opon.

Ponadto inspektorzy dokonując oceny oznakowania opon u wszystkich skontrolowanych przedsiębiorców, sprawdzali również czy wymagane przepisami informacje były czytelne, łatwe do zrozumienia, a w przypadku, gdy dla danego typu opon istniały różne klasyfikacje w zależności od wymiaru lub innych parametrów, podany był zakres parametrów opon od najlepszych do najgorszych. W powyższym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

4. Kontrola prawidłowości wprowadzania do obrotu przedmiotów wyposażenia lub części przeznaczonych dla konsumentów - homologacja

Zgodnie z Planem Kontroli Inspekcji Handlowej w IV kwartale 2014 cztery wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej rozpoczęły pilotażową kontrolę prawidłowości wprowadzania do obrotu przedmiotów wyposażenia lub części przeznaczonych dla konsumentów podlegających obowiązkowi uzyskania potwierdzenia spełniania wymagań technicznych, tj. posiadania świadectwa homologacji.

Celem kontroli jest przede wszystkim dokonanie oceny prawidłowości wprowadzania do obrotu przedmiotów wyposażenia lub części samochodowych przeznaczonych dla konsumentów objętych obowiązkiem posiadania świadectwa homologacji z uwzględnieniem ich oznakowania.

W dniu 22 czerwca 2013 r. weszła w życie nowelizacja Prawa o ruchu drogowym, zgodnie z którą implementowano do polskiego prawa dyrektywę ramową 2007/46/WE.⁶

Do dnia wprowadzenia nowych przepisów, zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym producent lub importer miał obowiązek uzyskać świadectwa homologacji dla każdego nowego typu pojazdów samochodowych, przedmiotów ich wyposażenia i części. Przepisy mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa konsumentów będących uczestnikami ruchu drogowego poprzez zapewnienie spełniania wymagań technicznych przez pojazdy, przedmioty wyposażenia lub części. Mając na uwadze powyższe, oprócz dotychczas istniejącego obowiązku uzyskania świadectwa homologacji, wprowadzono zakaz wprowadzania do obrotu nowego pojazdu czy nowego przedmiotu wyposażenia lub części bez wymaganego odpowiedniego świadectwa homologacji typu lub innego równoważnego dokumentu, np. zezwolenia na dopuszczenie do obrotu.

5. Legalność prowadzonej działalności

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, to jest art. 36 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1203 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 672, z późn. zm.), podmioty prowadzące działalność gospodarczą powinny być zarejestrowane – w zależności od

⁶ Dyrektywa ramowa nr 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. ustanawiającej ramy dla homologacji pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów (Dz. Urz. UE L 263 z 09.10.2007, str.1. z późn. zm.).

ich formy organizacyjnej – odpowiednio w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

Wszyscy kontrolowani przedsiębiorcy prowadzili działalność w oparciu o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Pięciu przedsiębiorców prowadziło działalność niezgodną z określoną w ewidencji. W związku ze stwierdzonymi wykroczeniami na trzech przedsiębiorców zostały nałożone mandaty karne w łącznej wysokości 250 zł z na podstawie art. 60¹ § 2 Kw, a przeciwko jednemu skierowano wniosek do sądu, a wobec jednego zastosowano pouczenie w trybie art. 41 Kw.

6. Prawidłowość uwidaczniania cen

W 147 placówkach prowadzących sprzedaż detaliczną kontrolowanych wyrobów przeprowadzono kontrole w oparciu o wymagania ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. z 2013 r., poz. 385) i od dnia 24 lipca 2014 r. ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. 2014 r., poz. 915) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad uwidaczniania cen towarów i usług oraz sposobu oznaczania ceną towarów przeznaczonych do sprzedaży (Dz. U. Nr 99, poz. 894 z późn. zm.).

Sprawdzano, w ich toku, czy przestrzegane są przepisy o uwidacznianiu cen, a w szczególności czy ceny poszczególnych produktów uwidocznione są w sposób zapewniający prostą i nie budzącą wątpliwości informację o ich wysokości.

W 11 placówkach stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- braku wywieszek zawierających informacje wskazujące nazwy handlowe towarów, ceny oraz jednostki miar, do których odnoszą się uwidocznione ceny, co było niezgodne z § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia Ministra Finansów;
- brak oznaczenia towarów cenami bezpośrednio na poszczególnych egzemplarzach lub na ich pojedynczych opakowaniach, co było niezgodne z § 9 ust. 1 ww. rozporządzenia Ministra Finansów.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami 6 osób odpowiedzialnych za popełnienie wykroczenia określonego w art. 137 § 1 Kw⁷, ukarano grzywną w drodze mandatu karnego kredytowanego w łącznej wysokości 920 zł, 4 przedsiębiorców podjęło dobrowolne działania w celu wyeliminowania nieprawidłowości, a wobec jednego przedsiębiorcy zostało wszczęte postępowanie w celu wydania decyzji w sprawie nałożenia kary pieniężnej zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług.

III. PODSUMOWANIE

W toku przeprowadzonej kontroli nieprawidłowości ujawniono u 25,6 proc. kontrolowanych przedsiębiorców i w przypadku 7,8 proc. wszystkich skontrolowanych wyrobów.

⁷ Przepis ten obowiązywał do 25 lipca 2014 r.

Podsumowując wyniki kontroli można stwierdzić, że kontrolowani przedsiębiorcy, jak również producenci i importerzy objętych sprawdzeniem wyrobów w zdecydowanej większości przestrzegają postanowień obowiązujących przepisów.

Ujawnione w toku przeprowadzonej kontroli nieprawidłowości w większości dotyczyły naruszeń prawa występujących powszechnie również w innych obszarach rynku, tj. uwidoczniania cen, oznakowania towarów oraz treści kart gwarancyjnych.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli podjęto m. in. następujące działania:

- ukarano 20 przedsiębiorców mandatami karnymi na łączną kwotę 2 570 zł,
- wydano 13 żądań w celu usunięcia stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości,
- skierowano do 60 przedsiębiorców wystąpienia pokontrolne w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości,
- wobec 22 osób zastosowano pouczenia na podstawie art. 41 Kodeksu wykroczeń,
- skierowano 5 wniosków do sądu,
- skierowano 27 informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, marszałków poszczególnych województw, stacji sanitarno-epidemiologicznych,
- 1 sprawę przekazano do prokuratury.

Opracowano:

w Departamencie Inspekcji Handlowej
UOKiK